

Ondersteuningsprofiel

De Ziep

M.J. 28-03-2013

Versie 1.0

M.K. 04-01-2015

Versie 1.3

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1.	Inleiding	3
Hoofdstuk 2.	Algemene informatie	4
2.1	Contactgegevens	4
2.2	Onderwijsvisie / schoolconcept	4
2.3	Kengetallen leerlingenpopulatie	5
2.4	Kerdoelen speciaal onderwijs	6
2.5	Toelatingsvoorwaarden	7
Hoofdstuk 3.	Basisondersteuning	9
3.1	Basisondersteuning SWV de Liemers	9
3.2	Uitwerking basisondersteuning	9
Hoofdstuk 4.	Basisondersteuning plus	13
4.1	Deskundigheid	13
4.2	Voorzieningen	13
4.3	Aandacht en tijd	13
4.4	Gebouw	13
4.5	Samenwerking met partners	14
Hoofdstuk 5.	Grenzen aan het onderwijs	15
Hoofdstuk 6.	Conclusie en ambities, ontwikkeldoelen	16
6.1	Conclusie en ambities	16
6.2	Ontwikkeldoelen	16

Hoofdstuk 1.   Inleiding

De Wet kwaliteit (voortgezet) speciaal onderwijs, heeft als doel de kansen van leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs op maatschappelijke participatie te vergroten. Binnen De Ziep richten we ons op de uitstroomprofielen dagbesteding en arbeid. Ons onderwijsconcept is vastgelegd in het leerroutedocument van De Onderwijsspecialisten, waarvan De Ziep onderdeel uitmaakt en sluit aan bij de kerndoelen speciaal onderwijs.

Hoofdstuk 2. Algemene informatie

2.1 Contactgegevens

De Ziep
Marsweg 49, 6942 VK Didam
Telefoon: 0316-296950
Website: www.deziep.nl
Email: info@deziep.nl

2.2 Onderwijsvisie / schoolconcept

Ons onderwijs en onze onderwijsbegeleiding hebben tot doel de leerlingen voor te bereiden en te begeleiden naar een zo zelfstandig mogelijk functioneren in de maatschappij op het gebied van wonen, werk, burgerschap en vrije tijd. De toekomst van onze leerlingen staat centraal in alles wat wij doen. Alle stappen moeten zo goed mogelijk op elkaar aansluiten. We noemen dit transitie.

De Ziep is een cluster 3-school voor voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en biedt gespecialiseerd onderwijs aan zeer moeilijk lerende (ZML) jongeren van 12 tot 18/20 jaar. De jongeren hebben een verstandelijke (indicatie ZML) en/of meervoudige beperking (indicatie ZML-MG). De ZML-MG indicatie is mogelijk omdat onze school een verbrede toelating, de zogeheten 'MG-status' hanteert. De school heeft het karakter van een streekschool. Het gebied loopt van Westervoort, Zevenaar, Rijnwaarden, Doetinchem, Bronkhorst en IJsselstreek tot Doesburg en Dieren.

DAGBESTEDING of ARBEID	Fase1 Onderbouw (12-14 jaar)	Fase 2 Middenbouw (14-16 jaar)	Fase 3 Bovenbouw (16 jaar en ouder)
	BREDE VORMINGFASE Kerndoelen/Theorie Praktijkvakken	ORIËNTATIEFASE Kerndoelen/Theorie Interne stages en LOL stages (leren op locatie)	TRANSITIEFASE Kerndoelen/Theorie Externe stages
Onderwijs gericht op uitstroomprofiel dagbesteding of arbeid.			
Binnen uitstroomprofiel dagbesteding is het aanbieden van stage wettelijk niet verplicht.			

2.3 Kengetallen leerlingenpopulatie

De Ziep	Aantal leerlingen, peildatum 1 oktober	ZML	ZML/MG
Schooljaar 2010-2011	145	111	34
Schooljaar 2011-2012	141	105	36
Schooljaar 2012-2013	148	105	43
Schooljaar 2013-2014	151	109	42
Schooljaar 2014-2015	151	110	41
Schooljaar 2015-2016	138	104	34

Schoolgrootte

De school telt gemiddeld 145 leerlingen. De komende jaren is een terugloop te verwachten. Meer leerlingen volgen onderwijs bij PRO en leerlingen volgen tot hun 18^e jaar voortgezet speciaal onderwijs, waar het voorheen mogelijk was tot 20 jaar onderwijs te volgen. Het team bestaat uit 55 medewerkers.

Uitstroomgegevens

Norm 2016 / realisatie	Kader 2016 op 01-08-2015	Kader schooljaar 2015-2016 op 19-10-2015				
Aantal leerlingen		138 (daling 14 ln)				
		Samenwerkingsverband	Laag	Midden	Hoog	
		VO2503 (Doetinchem)	51	2	20	73
		VO2504 (de Liemers)	47	2	13	62
		VO2506 (Arnhem)	1	-	1	2
		VO2705 (Zuid Kennemerland)	1	-	-	1
			100	4	34	138

Arbeidstoeleiding

Het begeleiden van leerlingen naar een passende arbeidsplaats of dagbesteding is een centraal thema binnen De Ziep.

2.4 Kerndoelen speciaal onderwijs

Kerndoelen geven een beschrijving van de kwaliteiten van leerlingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die de overheid minimaal belangrijk acht voor leerlingen. Er zijn 3 sets kerndoelen speciaal onderwijs:

1. Voor leerlingen met een enkelvoudige beperking: leerlijnen LG/LZK
2. Voor zeer moeilijk lerende : leerlijnen ZML- SO en Plancius (IQ< 35)
3. Voor het VSO: leerlijnen VSO

De Ziep gebruikt de tweede en derde set kerndoelen.

Leergebiedspecifieke kerndoelen

- Nederlandse taal en communicatie
- Engels (leerroute 4)
- Rekenen/wiskunde
- Mens, natuur en techniek
- Mens en maatschappij
- Culturele oriëntatie en creatieve expressie
- Bewegen en sport

Leergebiedoverstijgende kerndoelen

Voor beide uitstroomprofielen gelden gedurende de gehele vso-periode leergebiedoverstijgende kerndoelen. Door te werken aan de leergebiedoverstijgende kerndoelen, besteden we specifiek aandacht aan die domeinen die voor jongeren in het voortgezet speciaal onderwijs belangrijk zijn om optimaal van het onderwijs te kunnen profiteren en zo goed mogelijk rekening houden met hun mogelijkheden en beperking, nu en in hun toekomst. Het gaat hierbij over de domeinen:

- Leren leren
- Leren een taak uitvoeren
- Leren functioneren in verschillende sociale situaties
- Ontwikkelen van een persoonlijk toekomstperspectief

Binnen De Ziep werken wij met de onderstaande leerroutes:

Leerroute	Uitstroombestemming	Onderwijsaanbod	Streefniveau behaald eind van het VSO
Leerroute 1	Belevingsgerichte dagbesteding	Plancius leerlijnen	
Leerroute 2	Taak- of activerende dagbesteding	Plancius leerlijnen en CED-ZML leerlijnen	Niveau 6 CED-ZML leerlijnen
Leerroute 3	Arbeidsmatige dagbesteding	CED-ZML leerlijnen	Niveau 8 CED-ZML leerlijnen
Leerroute hoog 3 en 4	Arbeid	CED-ZML leerlijnen	Niveau 11 CED-ZML

			leerlijnen
--	--	--	------------

Leerlijnen

Alle vakken zijn opgebouwd in leerlijnen van maximaal 12 niveaus. De Ziep beschrijft per vak wat een leerling kan leren op school. Door de leerlijnen in niveaus in te delen, wordt het gemakkelijk om de leerlijn te kunnen verdelen over verschillende onderwijsperiodes.

Doelgroepen

De school heeft te maken met veel diversiteit, vooral m.b.t. het niveau en de spreiding van het leren. De school kent in elke groep een grote mate van heterogeniteit door de veel voorkomende disharmonische ontwikkelingsprofielen. Daarnaast wordt de school geconfronteerd met bijkomende stoornissen, zoals internaliserende en externaliserende gedragsproblematiek, beperkte zelfredzaamheid, stoornissen in het autisme spectrum, ADHD en dergelijke. Binnen de school is een onderwijzorggroep van 7 leerlingen met een uitstroomprofiel van belevingsgerichte dagbesteding (leerroute 1). Het gaat in dit geval om leerlingen met een ontwikkelingsleeftijd van ongeveer 24 maanden.

In alle bouwen zitten de leerlingen met hetzelfde uitstroomprofielen samen in een groep. Alle leerlingen beginnen en eindigen de dag bij hun mentor. In de onderbouw is het onderwijs meer groepsgericht. De leerlingen kunnen op deze manier wennen en worden in een rustig tempo voorbereid op de wisselingen in de roosters in de midden- en bovenbouw.

2.5 Toelatingsvoorwaarden

Leerlingen zijn toelaatbaar tot een IQ van 70. De leerlingen hebben verschillende ontwikkelingsproblemen; de aard en oorzaak van deze problemen zijn verschillend. De leerlingen hebben gemeenschappelijk dat zij zijn aangewezen op speciale begeleiding en methoden om zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. Het merendeel van onze leerlingen heeft een IQ van ongeveer 55 of lager. Bij leerlingen met een IQ in de bandbreedte van 55–70 is individueel bepaald (beredeneerde afwijking) dat zij toelaatbaar zijn voor onze vorm van onderwijs.

De Ziep selecteert op basis van de landelijke toelatingscriteria leerlingen met twee indicaties: ZML en ZML-MG. Bij de ZML-MG-leerlingen gaat het begeleiding zeer nabij en een zeer intensieve begeleidingsbehoefte gedurende de gehele dag. Leerlingen met een verstandelijke en meervoudige beperkingen komen ook in aanmerking voor een ZML-MG indicatie. De school hanteert geen officiële ondergrens en heeft veel contact met de zorgvoorziening Zozijn, in verband met zorg binnen onderwijs (ZIO). De indicaties voor zorg binnen onderwijs verlopen via de AWBZ / CIZ. De bovengrens voor het cognitief functioneren ligt globaal op een IQ van 55 -70. Incidenteel komt een hoger IQ ook voor, bv. door bijkomende ondersteuningsbehoeften zoals het sociaal-emotioneel functioneren. Een grens van de mogelijkheden van school ligt bij ernstig externaliserend gedrag en agressie t.a.v. het onderwijsleerproces en de veiligheid van anderen.

AWBZ gelden .

De overheid erkent dat leerlingen met een complexe problematiek niet met uitsluitend onderwijsbekostiging kunnen instromen in het onderwijs. Om instroom wél mogelijk te maken (beleid is immers “alle leerlingen naar onderwijs”), wordt niet de

onderwijsbekostiging verhoogd, maar wordt het mogelijk AWBZ-middelen in te zetten in het onderwijs. Dit resulteert in de invoering van de Richtlijn "Afbakening AWBZ en onderwijs". De school brengt in kaart wat de leerling nodig heeft op het gebied van persoonlijke verzorging (PV), verpleging (VP) en ondersteunende begeleiding (OB-algemeen). De school heeft in een aantal gevallen zelf middelen om PV, VP en OB-algemeen te leveren. Deze zijn, afhankelijk van schoolsoort en het geïndiceerde onderwijstype, in een tabel weergegeven. Als deze middelen niet toereikend zijn, kan de school via de ouders gebruik maken van deze richtlijn. CIZ indiceert de leerling voor AWBZ-zorg. Centrale vraag: wat heeft dit kind thuis en op school nodig aan PV, VP en BG (Begeleiding). Voor het schoolgedeelte wordt de aftrektabel toegepast, want dat kan de school uit eigen middelen leveren. Wat resteert wordt op basis van de richtlijn "Afbakening AWBZ en onderwijs" bekostigd. Ouders ontvangen die middelen en zijn verplicht ze in overleg met de school in te zetten.

Compensatieregeling AWBZ, REC gelden.

Een deel van de leerlingen die extra zorg op school nodig hebben, krijgt door de wijzigingen in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (Pakketmaatregel AWBZ) minder of geen PGB (persoonsgebonden budget) voor inzet binnen het onderwijs.

Door deze beperking van de AWBZ is de extra ondersteuning voor een aantal leerlingen niet (meer) beschikbaar of minder geworden. Als een leerling zonder die steun niet meer aan het onderwijs kan deelnemen, kan de school extra geld voor ondersteuning aanvragen. Daarvoor stelt het ministerie van OCW vanaf 1-1-2010 tot 1-8-2014 jaarlijks subsidie beschikbaar via de regeling "Subsidie regionale expertisecentra in verband met de pakketmaatregel AWBZ 2009".

Hoofdstuk 3. Basisondersteuning

3.1 Basisondersteuning SWV de Liemers

In het document 'Basisondersteuning SWV de Liemers' wordt de basisondersteuning omschreven.

1. De school heeft zicht op de leerontwikkeling van alle leerlingen en werkt opbrengstgericht.
2. De school werkt handelingsgericht en versterkt de handelingsbekwaamheid en competenties van haar personeel.
3. De school heeft een goed pedagogisch klimaat en is fysiek en sociaal veilig voor leerlingen en docenten.
4. De school neemt leerlingen zorgvuldig aan en draagt leerlingen zorgvuldig over.
5. De school werkt samen met kernpartners aan een effectieve ondersteuningsstructuur.
6. De school heeft de verantwoordelijkheid van leerling, ouders, docenten en ondersteuners voor de ontwikkeling van de leerling vastgelegd.
7. De school stelt jaarlijks de effectiviteit van de ondersteuning en begeleiding vast.
8. De school heeft een ondersteuningsprofiel dat is opgenomen in het schoolplan.

De onderwijszorgstructuur

De zorgstructuur is cyclisch en is gericht op een continu proces van onderwijs op maat en gerichte zorg aan de leerlingen op school. In de leerlingenzorg heeft de IB-er, namens de CvdB, een coördinerende rol en staan de handelingsplannen en de groepsplannen van de leerlingen centraal. Het klassenbezoek door de IB-er neemt een belangrijke plaats in. De leerlingen worden regelmatig op verschillende gebieden planmatig onderzocht en besproken in de groepsplanbesprekingen en leerlingbespreking.

3.2 Uitwerking basisondersteuning

Standaarden handelingsgericht werken

Na toelating van een leerling neemt het opstellen van het handelingsplan een centrale plaats in. Om het proces van instroom en doorstroom binnen de bouwen naar uitstroom optimaal te kunnen begeleiden is het belangrijk inzicht te hebben in de verschillende fasen van het cyclisch proces van handelingsplanning. De fasen uit het schema worden in het schoolplan nader toegelicht.

Cyclus handelingsplanning; Van instroom, doorstroom naar uitstroom:

Fase 1: Aanmelding /overdracht

Fase 2: Bepalen van de onderwijsrelevante beginsituatie, het startdocument

Fase 3: Doelen fase

Fase 4: Voorbereidingsfase

Fase 5: Uitvoeringsfase

Fase 6: Evaluatie en borging van leren en onderwijzen

Ontwikkelperspectief (OPP)

De CvdB stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast en volgt gedurende de schoolperiode of de leerling zich ontwikkelt conform het ontwikkelingsperspectief. Het OPP beschrijft voor een periode van vier jaar de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling. Op basis en passend bij het

ontwikkelingsperspectief worden beredeneerde keuzes in het onderwijsaanbod in het handelingsplan van de leerling opgenomen. Het ontwikkelingsperspectief van de leerlingen van De Ziep wordt vastgesteld op basis van verschillende gegevens. Het betreft o.a.:

- Cognitieve gegevens
- Gegevens over het gedrag en sociaal-emotioneel functioneren
- De mate van redzaamheid en praktische vaardigheden
- Behaalde leerresultaten, toetsen
- Onderwijsbehoefte
- Belemmerende en bevorderende factoren

Op basis van de verzamelde gegevens wordt door de orthopedagoog een keuze gemaakt voor een van de uitstroomprofielen. Dit profiel wordt als te behalen ontwikkelingsperspectief voor de leerling genomen. Bij de bepaling van de doelen wordt rekening gehouden met de belemmerende- en bevorderende factoren op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling, taalontwikkeling, werkhouding, gedrag en invloeden vanuit thuis en de leeromgeving tot nu toe. Voor de inschaling in een passende leerroute gebruiken we de Kijkwijzer uit leerroutedocument. In augustus 2013 heeft iedere leerling een OPP.

Groepsplannen en handelingsplannen

De leerlijnen van de CED-ZML zijn de basis voor ons onderwijs voor alle vakgebieden. De doelen worden opgesteld op basis van de leerroute en staan in het handelingsplan. Voor onze vijf kernvakken (technisch lezen, begrijpend lezen, rekenen, sociaal emotionele ontwikkeling en leren leren) stelt de mentor twee keer per jaar een groepsplan op. In groepsplannen staat vermeld welke leerlingen in een groepje aan dezelfde doelen werken, hoe de instructie en organisatie verloopt en met welke middelen er gedurende een vaste tijd (rooster) gewerkt wordt. Vier weken na opstelling van het groepsplan vindt er met de IB-er een groepsplanbespreking plaats. De groepsplanbespreking houden we volgens een vast format. Als een leerling buiten de doelen van het groepsplan valt stellen we eigen ontwikkeldoelen voor de leerling. Onze ambitie is om iedere leerling het onderwijs te bieden dat past bij zijn/haar niveau.

Bij de start van het nieuwe schooljaar hebben alle leerlingen een handelingsplan. Binnen één maand na het begin van het schooljaar is het handelingsplan voor alle leerlingen vastgesteld en ondertekend door de mentor, de voorzitter van de CvdB én de ouders. Het handelingsplan wordt opgesteld door de groepsleerkracht en geldt voor de periode van één jaar.

Het groepsplan

- bevordert het differentiëren in instructie en leertijd, meer dan individuele handelingsplannen
- geeft overzicht over leerlijnen en persoonlijke ontwikkeling van groepen gedurende het hele schooljaar
- geeft de interne begeleider concrete aanknopingspunten voor handelingsgerichte begeleiding van leerkrachten
- verbetert de overdracht (bij duobanen of nieuwe groep)

In het handelingsplan staan de volgende zaken

- De diagnose en de gevolgen voor functioneren
- De uitstroombestemming en de leerroute
- Het pedagogisch/didactisch niveau van de leerling
- Welke doelen we gaan halen in de aangegeven periode

- Hoe we dat gaan doen. Op welke manier maken we gebruik van de bevorderende factoren en houden we rekening met de belemmerende factoren
- De onderwijsbehoeften van de leerling

Individueel plan

- Individuele plannen geven slechts aan waarin de aanpak voor deze leerling afwijkt van de eerder, in het groepsplan, gestelde aanpak. Bijvoorbeeld: een bepaalde leerling heeft, anders dan de andere leerlingen, na de groepsinstructie, 1 op 1 instructie nodig. Dat gaat alleen op voor deze leerling en het wordt dan ook genoteerd in een individueel plan. Zo is ook een individueel plan een verbijzondering van het groepsplan, beschrijvend datgene dat van het groepsplan afwijkt of datgene dat nader gepreciseerd wordt

De evaluatie van het handelingsplan

Op onze school vindt een tussenevaluatie van de handelingsplannen plaats in januari. De tweede evaluatie van het handelingsplan (juni) evalueert de doelen (cognitief en sociaal-emotioneel) van de afgelopen maanden en evalueert of de (leer-) ontwikkeling zich nog conform het uitstroomprofiel ontwikkelt. Waar nodig wordt het plan bijgesteld. Dit plan loopt door tot het eerste handelingsplan in augustus.

De evaluatie van het handelingsplan bevat naast bovenstaande de volgende elementen:

- Zijn de doelen wel of niet behaald? Zo nee: een analyse waarom niet behaald? Welke belemmerende factoren waren er? Indien wel behaald: Hoe is gebruik gemaakt van de bevorderende factoren?
- Nieuwe doelen naar aanleiding van de analyse
- Nieuwe leerkrachtactiviteiten
- Voor de leerlingen die buiten de doelen van het groepsplan vallen worden de individuele doelen vastgesteld
- Hulpvragen worden door de leraar besproken met de IB-er en indien nodig worden acties die hieruit voorkomen beschreven in het handelingsplan
- Van leerlingen die individuele logopedie hebben worden de door de logopedist gestelde doelen besproken en geëvalueerd en nieuwe doelen gesteld

Evaluatie van de leerroute

De vorderingen van de leerling op de leerroute wordt gevolgd in het leerlingvolgsysteem MLS. De CvdB bespreekt drie keer per jaar de handelingsplannen van alle leerlingen (september, januari en juni). Daarnaast vinden er binnen de cyclus van handelingsplanning en daarbuiten, gesprekken plaats tussen IB-er en mentoren, over de voortgang van het onderwijsleerproces van de leerlingen. Dit is voornamelijk een zaak van de IB-er met de leraren. De IB-er vervult daarbij de functie van 'filter', wat inhoudt dat hij bepaalt wat binnen de CvdB besproken moet worden. Dit is afhankelijk van de ernst of de multidisciplinaire kant van het probleem.

Na elke evaluatie en bespreking van het handelingsplan wordt dit plan ondertekend door: de voorzitter van de CvdB, ouders, leerling 18+ en de mentor.

Groepsplanbespreking

In de eerste maand van het schooljaar worden de groeps- en handelingsplannen door de IB-er doorgesproken met de leerkracht en vervolgens worden deze plannen aan de orde gesteld in de CvdB. Gedurende het schooljaar worden de handelingsplannen op de vastgestelde data in de toetskalender geëvalueerd, zo nodig bijgesteld en weer met de ouders en leerling

besproken. Jaarlijks vindt in juni de eindevaluatie plaats, daar worden ook de nieuwe doelen voor het nieuwe handelingsplan aangegeven, waarna de ouders het handelingsplan tekenen. De verslagen zijn input voor de evaluatie van de CvdB over de groepsplannen.

Procedure zorgleerlingen

Een leerling kan ook door de leerkracht aangemeld worden bij de IB-er als er problemen worden ervaren op het gebied van de sociaal emotionele ontwikkeling, het gedrag of de cognitieve ontwikkeling. Mogelijk is dat de ontwikkeling van een leerling te veel afwijkt van de streefkwaliiteit van de leerroute. Het formulier aanmelding leerlingbespreking wordt door de leerkracht ingevuld en met de IB-er besproken.

Toetsen en registratie

We volgen de ontwikkelingen van de leerlingen op verschillende wijzen. Dit geldt voor zowel de didactische ontwikkeling voor rekenen, schriftelijke taal (technisch- en begrijpend lezen, spelling) als die op het gebied van de sociale competenties en leren leren. Ons toetsbeleid sluit enerzijds aan op de visie van de school en anderzijds op de wettelijke kaders. We gebruiken een toetskalender. Hierin staan voor het betreffende cursusjaar de toetsmomenten en de overleg- en evaluatiemomenten m.b.t. de handelingsplannen en groepsplannen gepland. Ook zijn de methode én niet-methode toetsen vermeld.

- In het schooljaar 2012-2013 wordt gewerkt met de CITO toetsen voor speciale leerlingen. Deze toetsen zijn gericht op het functioneringsniveau van de leerlingen en geven de vaardigheidsscores weer
- De toetsgegevens worden per leerling (individueel) in Parnassys ingevoerd
- De resultaten en analyses van de afgenomen toetsen zijn vastgelegd in het handelingsplan
- Borging toetsen en registratie is vastgelegd binnen de cyclus leerlingenzorg
- Het afnemen van CITO toetsen voor de vakken Taal, Lezen, Spelling en Rekenen bij leerlingen met een IQ > 55 (2 x per jaar)

Leerlingvolgsysteem MLS

MLS (maatwerk leerling volgsysteem) is een digitaal leerlingvolgsysteem waarin alle opbrengsten van leerlingen worden geregistreerd, geanalyseerd en geëvalueerd om te komen tot een zo compleet mogelijk beeld van de resultaten en mogelijkheden van een leerling.

Hoofdstuk 4. Basisondersteuning plus

4.1 Deskundigheid

Expertise

De Ziep beschikt over teamexpertise op het gebied van opvattingen en aanpakken in de onderwijsondersteuning (handelingsgericht werken, werken met het ontwikkelingsperspectief en leerlijnen). Ook is er teamexpertise m.b.t. de onderwijszorgvoorzieningen rond de school en in de regio en het omgaan met ouders als educatieve partner. Er is verder sprake van een teamaanpak op gedrag. . Het team van De Ziep heeft veel kennis en expertise op het gebied van:

- Benadering van moeilijk verstaanbaar gedrag, voortkomend uit frustraties bij de leerlingen of door het disharmonische ontwikkelingsprofiel. Alle medewerkers kunnen het gedrag loskoppelen van de persoon van de leerling
- Visualiseren, preventief handelen en observeren
- Duidelijke handelingsadviezen in MLS met strakke handelingsafspraken en elkaar daarop aanspreken
- Kennis van de achterliggende stoornissen bij de leerlingen
Van alle leerkrachten beschikt zo'n 75% over de akte SO of Master SEN

4.2 Voorzieningen

Onderwijsmaterialen

Er worden veel verschillende specifieke onderwijsmaterialen ingezet voor de leerlingen. De methoden worden afgestemd op de doelen in de leerlijnen en dus wordt er nog steeds veel aangepast door de leerkrachten. De Ziep werkt met het Directe Instructiemodel. Het team gebruikt routinekaarten, gedragsregels en visualisering ter voorkoming van 'ontploffingen'. Het uitgangspunt van de school is het eigen initiatief model (EIM) en het transitie model waarbij de focus ligt op de overgang naar de naschoolse periode.

4.3 Aandacht en tijd

Extra handen en tijd

De 12 groepen hebben gemiddeld 12 leerlingen. De groepen zijn grotendeels dubbel bezet door de inzet van leraren en onderwijsassistenten. Naast uren voor de commissie van begeleiding zijn ook praktijkondersteuners, stagebegeleiders, vakleerkrachten bewegingsonderwijs, logopediste en zorgbegeleiders werkzaam.

4.4 Gebouw

Ruimtelijke omgeving

Het gebouw is een inspirerende vertaling van onze onderwijsvisie en ambitie. Ons schoolgebouw is een open leeromgeving met ruimtes voor instructie, theorie en praktijk. Kenmerkend is de open, transparante opzet waarbij afgesloten lokalen veelal hebben plaatsgemaakt voor (half) open ruimten. De grote hal is tevens restaurant met een goed geoutilleerde keuken voor de catering die door de leerlingen wordt bemenst. Alle ruimten en

gangen zijn toegerust voor intensief rolstoelverkeer. Het plein heeft extra kwaliteiten. In de onderbouw zijn er steeds twee lokalen met elkaar verbonden door een extra tussenruimte, de thuisbasis.

De midden- en bovenbouwlokalen hebben open ruimtes met kleine instructielokalen. De school werkt met vijf profielen voor de praktijkvakken, namelijk: Service & Dienstverlening, Zorg & Welzijn, Horeca, Groen, Productie. Deze profielen zijn zichtbaar in de inrichting van de school. Er is een time-out, verzorgings-, revalidatie- en rustruimte. Tevens is er een omgeving die is ingericht voor sensorische beleving.

De school beschikt over een atelier, technieklokaal, internetcafé, gymlokaal en schooltuin. Bijzonder is de aanwezigheid van twee keukens voor gebruik door leerlingen. Eén keuken is gericht op de voorbereiding van werken in de keukens en één op wonen.

In hetzelfde gebouw is de zorginstelling Fatima ondergebracht met een kortverblijf huis, andere woonvormen en dagbesteding. Het gebouw staat ook open voor allerlei activiteiten vanuit de wijk, gemeente of verenigingsleven, zoals vergaderingen, recepties en dergelijke waarbij de catering van de school een rol kan spelen.

4.5 Samenwerking met partners

Samenwerking met externen

De besturen van De Onderwijsspecialisten en De Radar/Arnhemse Buitenschool (ABS) werken vanaf 1 januari 2012 onder één bestuur. De bestuurlijke samenwerking heeft voordelen voor onze leerlingen en hun ouders. De samenwerking is ingegeven vanuit het perspectief om tot meerwaarde voor het onderwijsaanbod aan leerlingen met een beperking te komen. Een krachtenbundeling die de positie van het speciaal onderwijs moet versterken. Ouders krijgen meer keuzemogelijkheden en zekerheid over een passende school voor (voortgezet) speciaal onderwijs in hun woonplaats of regio.

Een intensieve samenwerking heeft de school met zorginstellingen als Zozijn en Fatima. Medewerkers van Zozijn worden voor zorg in de groepen van de Ziep ingezet. Er wordt gewerkt vanuit een gezamenlijk plan. Ook met revalidatiecentrum Groot Klimmendaal wordt ten behoeve van de leerlingen met een meervoudige beperking intensief samengewerkt. Binnen de sociale werkvoorziening is er weinig doorstroming en nu heeft men een nieuwe samenwerking tussen de school en WSW opgezet.

De samenwerking met schoolmaatschappelijk werk en jeugdgezondheidszorg is binnen de commissie van begeleiding geborgd.

Karakterisering van de school als speciale voorziening

De school is op dit moment een brede **doelgroepschool** door de aanwezigheid van de onderwijszorggroep en leerlingen met een duidelijk hoger ontwikkelingsniveau dan de gemiddelde ZML populatie. Het nieuwe gebouw is geschikt voor een brede populatie door het hoge voorzieningenniveau, zoals voor rolstoel-gebonden leerlingen en leerlingen met ernstige meervoudige beperkingen.

Aanvullende noodzakelijke budgets voor leerlingen met een complexe problematiek.

De leerlingen die onderwijs volgen binnen De Ziep krijgen een bekostiging ZML of ZML-MG. Ook zijn er ruim 20 leerlingen die met een indicatie bij ClZ *zorg binnen onderwijs* ontvangen. Een aantal leerlingen maakt daarnaast ook gebruik van de *compensatiemaatregel AWBZ/REC gelden*. De bezuiniging in de AWBZ in 2008/2009 heeft tot gevolg dat de toegang tot de AWBZ wordt bemoeilijkt én dat de omvang van de toegekende AWBZ- middelen wordt beperkt, met name bij begeleiding. *Grenzen aan het onderwijs*: omdat er minder middelen via de richtlijn naar onderwijs gaan, komt deelname aan het speciaal onderwijs van kinderen met complexe problematiek in gevaar.

Wat wordt verwacht?

Wanneer er handelingsverlegenheid aangetoond kan worden, wordt de leerling ingebracht in de LPO (Loket Passend Onderwijs). De LPO adviseert of de leerling in aanmerking kan blijven voor plaatsing in het voortgezet speciaal onderwijs. De beslissing hierover wordt genomen door het Directieplatform Zorg (DPZ) van het Samenwerkingsverband.

De veiligheid van leerlingen is een belangrijk speerpunt binnen De Ziep. De Ziep biedt een veilige school voor alle leerlingen.

Grenzen aan het onderwijs: Externaliserende problemen van een leerling kan sterk van invloed zijn op de klassensituatie en het onderwijsleerproces van alle leerlingen. Wanneer door externaliserend gedrag en agressie van een leerling de school de veiligheid van andere leerlingen of personeel niet meer kan garanderen, zal zij maatregelen treffen (schorsing/overplaatsing andere school). Dit kan uiteindelijk tot gevolg hebben dat deze leerling niet meer welkom is binnen De Ziep.

De Ziep heeft de plicht om voor alle leerlingen die worden aangemeld, of staan ingeschreven, een zo passend mogelijk onderwijsaanbod te doen. Omdat niet kan worden verwacht dat De Ziep aan alle "speciale" kinderen die worden aangemeld een passend aanbod kan bieden, is samenwerking binnen de regio met bijvoorbeeld de praktijkschool en buiten het SWV met cluster 4, van groot belang. De expertise van De Ziep richt zich op onderwijs aan jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of meervoudige handicap. Indien een leerling verzorging/medische handelingen nodig heeft is samenwerking met (buurt)zorg noodzakelijk.

Bij een rechtstreekse aanmelding moet het vso De Ziep bij het samenwerkingsverband verzoeken om een toelaatbaarheidsverklaring (tlv).

Grenzen aan het onderwijs: Als blijkt dat plaatsing een onevenredige belasting is voor de school, dan moet de school (het bestuur) een andere school vinden die een passend onderwijsaanbod kan bieden en waar de leerling ook kan worden geplaatst. De verantwoordelijkheid om een passende plek te vinden op een andere school, is geregeld in de Wet passend onderwijs. Mogelijke verwijzingen naar PRO of cluster 4 (onderwijs voor kinderen met ernstige gedrags- of psychiatrische stoornissen) is wenselijk.

6.1 Conclusie en ambities Ambitie Passend Onderwijs

In het kader van Passend onderwijs moet er een dekkend continuüm van onderwijsvoorzieningen met doorgaande leerlijnen po-vo-(v)so-mbo worden gerealiseerd. Met onze huidige expertise en aanwezige onderwijszorgvoorzieningen zijn wij een kleine maar interessante partner. Samen met M&O, dochter van KPC, hebben wij de ondersteuningsprofielen helder in beeld gebracht. Zo wordt duidelijk welke deskundigheid wij in huis hebben.

Gelet op het hoge niveau van de voorzieningen (extra handen, expertise, gebouw) is de ambitie met name om beschikbaar te blijven als een doelgroepenvoorziening. Daarnaast wil de school doorgaan met activiteiten gericht op integratie.

De school wil op korte termijn een initiatief gaan nemen om de verschillende specialismen van de Onderwijsspecialisten te gaan verweven met het reguliere onderwijs. Te denken valt aan ICT, aanbod voor leerlingen met een niet aangeboren handicap, samenstelling van een meetinstrument om de groei van de sociaal-emotionele ontwikkeling zichtbaar te maken, arbeidstoeleiding, e.d..

6.2 Ontwikeldoelen

Vanaf 1 augustus 2013 wordt de nieuwe Wet kwaliteit vso van kracht. Doelstelling van de wetwijziging is onder meer het vergroten van de opbrengstgerichtheid van scholen, door te werken met ontwikkelingsperspectieven waarbij leerlingen een van de drie uitstroomprofielen (vervolgonderwijs, arbeidsmarkt of dagbesteding) doorlopen. Voor alle uitstroomprofielen geldt dat scholen, gesteund door een wettelijke taak, leerlingen systematisch en doelgericht door het desbetreffende uitstroomprofiel leiden. De wet kwaliteit (voortgezet) speciaal onderwijs, het toezichtkader 2012, het strategisch beleidsplan van de Onderwijsspecialisten, het schoolplan van De Ziep en beleidsstukken van SLO: uitstroomprofiel dagbesteding en uitstroomprofiel arbeidsmarkt zijn bepalend en richtinggevend voor de inrichting van ons onderwijs en arbeidstoeleiding.

Wij richten ons op:

1. Het inrichten van twee uitstroomprofielen, arbeid en dagbesteding.
2. Het vaststellen van een ontwikkelingsperspectief
3. Het aanbieden van onderwijs volgens kerndoelen (per uitstroomprofiel)
4. Het (deels verplicht) aanbieden van stages
5. Vormen van afsluiting van de vso onderwijsloopbaan
6. Handelingsgericht -, en opbrengstgericht werken
7. Nazorg

Handelingsgericht –, en opbrengstgericht werken

De begrippen schoolontwikkeling en kwaliteitsverbetering zijn altijd van invloed op de interactie tussen leerkracht en leerlingen. In de nascholing van Marant richten we ons op handelingsgericht werken (HGW) en opbrengstgericht werken (OGW) en specifiek op de

wijze waarop de leerkracht in de klas inhoud geeft aan zijn orthodidactisch handelen. Zo kan een leerkracht zich bijvoorbeeld bekwamen op het gebied van instructie. Handelingsgericht werken (HGW) is een systematische manier van werken in de school gebaseerd op de uitgangspunten van handelingsgerichte diagnostiek. Wij vinden het van belang dat alle professionals in onze school een gezamenlijk kader hanteren in het omgaan met de leerlingen en hun ouders/verzorgers en eenzelfde taal spreken. Handelingsgericht werken betekent vooral rekening houden in je onderwijs met de onderwijsbehoeften van leerlingen en is sterk gericht op samenwerking met de omgeving van het kind (d.w.z. zowel vanuit school, als vanuit ouders en als kind gezien). We onderkennen dat er verschillen zijn tussen leerlingen en dat het ene kind meer tijd nodig heeft om iets van zichzelf te maken dan een ander kind. Het is belangrijk zoveel mogelijk rekening te houden met de instructie (uitleg) en in de verwerking. Bij OGW werken de leraren op basis van de verzamelde leeropbrengsten planmatig en resultaatgericht. Het opbrengstgericht werken legt meer accent op de leeropbrengsten op groeps- en schoolniveau en het onderwijskundig handelen van de leraar.

Arbeidstoeleiding

Arbeidstoeleiding, een speerpunt binnen De Ziep, is het begeleiden van leerlingen naar een passende arbeidsplaats. Met een arbeidsplaats bedoelen we, naast werk, alle vormen van arbeidsmatige activiteiten binnen dagcentra. Het doel is leerlingen toe te rusten met die competenties die nodig zijn voor een optimale plek in de maatschappij. Dit vraagt om nauwe samenwerking met alle betrokkenen rondom de leerling. Dit schooljaar werken met het ESF project. Stage gesprekken zijn ingeroosterd binnen de jaarplanning van de CvdB, opbrengsten en resultaten, nieuw stagebeleid en ontwikkelingen worden op deze wijze aangestuurd en opgepakt en terug gekoppeld aan leerlingen, ouders en team. Het beschrijven van traject nazorg wordt een speerpunt.

ICT

Vanuit onze visie hebben wij een uitdagende onderwijsorganisatie met professionele ICT voorzieningen en ondersteuning gerealiseerd. Wij ondersteunen teamleden in het gebruik van Smartborden en LCD's, bij ICT en didactiek en het uitbouwen van mogelijkheden van ons leerlingvolgsysteem MLS.

In ons nieuwe gebouw maken wij gebruik van een internetcafé. Iedere bouw heeft Smartborden en LCD touchscreens en voldoende computers voor leerlingen. Er zijn meerdere flexplekken waar teamleden gebruik kunnen maken van computers. We hebben goed geïnvesteerd, met als doel dat leerlingen en personeel met gebruik van moderne middelen het maximale uit zichzelf kunnen halen. Op deze manier realiseren we met moderne middelen een passend en uitdagend onderwijsaanbod dat aansluit bij belevingswereld van deze jongeren.

Vormgeving en profilering samenwerking met cluster-4.

De Onderwijsspecialisten & De Radar/ABS hebben per 1 januari 2012 gekozen voor een bestuurlijke samenwerking. De bestuurlijke samenwerking heeft voordelen voor onze leerlingen en hun ouders. Ouders krijgen meer keuzemogelijkheden en zekerheid over een passende school voor (voortgezet) speciaal onderwijs in hun woonplaats of regio. Binnen de Regio Achterhoek zijn de eerste stappen gezet om de samenwerking concreet te maken. Het Regionaal Management Overleg, RMO is een centrale plek waar inhoud, visie en ontwikkelingen met elkaar verbonden worden. De orthopedagoog signaleert en bespreekt leerlingen in de CvdB.

Professionaliteit medewerkers

We hebben de afgelopen jaren al een grote slag geslagen met het leggen van de verantwoordelijkheid voor ontwikkeling en professionaliteit bij het personeel. Het handelings-, opbrengstgericht werken en de nieuwe organisatiestructuur worden zijn het schoolplan uitgewerkt. Werken met leerlijnen en modules, deelname aan vakgroepen, de arbeidstoeleiding zijn de centrale thema's zijn centrale thema's binnen school.

Passend Onderwijs: samenwerking speciaal en regulier onderwijs en zorg

Als organisatie omarmen wij de uitgangspunten van de landelijke overheid dat alle leerling een passend onderwijsarrangement geboden wordt, waar nodig samen met jeugdhulpverlening en jeugdbescherming. Er valt geen enkele leerling meer tussen de wal en het schip. Zoveel mogelijk integratie en thuisnabij onderwijs horen daarbij. Scholen en schoolbesturen uit zowel het Speciaal (SO/VSO) als regulier onderwijs (PO/VO) worden in de regio gezamenlijk verantwoordelijk voor een sluitend aanbod. Voor het speciaal onderwijs biedt dit mogelijkheden om naast onderwijs ook begeleiding, scholing, onderzoek en een ondersteunend netwerk van deskundigen te bieden. Mede vanuit dat perspectief is het belangrijk dat wij als speciaal onderwijs ook in deze samenwerkingsverbanden vanuit gelijkwaardigheid werken aan een goede profilering en de juiste positie innemen. Een rol die wij, vanuit het belang van de leerlingen, in nauwe afstemming met de andere partners vorm gaan geven.